

DAMOUS EL KARITA

Eén van de grootste basilieken (oorspronkelijk 65 bij 45 meter) van het christelijke Noord-Afrika bevond zich in Carthago, na Rome de belangrijkste stad binnen de toenmalige christelijke wereld, gelegen zo'n tien kilometer ten oosten van het huidige Tunis. De huidige naam van de basiliek is *Damous El Karita*, een arabiserende verbastering van wat de naam daarvoor geweest moet zijn: *Domus Caritas* ('Huis van liefdadigheid'). De basiliek werd gebouwd aan het einde van de vierde eeuw. De restanten van de basiliek werden in 1878 ontdekt. Het is het eerste christelijke gebouw in Carthago dat door opgravingen weer aan het licht kwam.

De basiliek komt niet voor in teksten uit de christelijke periode van Carthago (4^e tot 7^e eeuw). Er is wel sprake van een 'basiliek van Faustus' (*basilica Fausti*). Er zijn redenen om te veronderstellen dat met die naam de basiliek wordt bedoeld die wij nu kennen onder de naam Damous El Karita.¹ Dat betekent dat we kunnen aannemen dat Augustinus (354-430) in deze basiliek gepreekt heeft. Dat geldt onder andere voor een preek die hij hield op 20 januari 413.² Ik citeer een passage uit deze preek die die zondag klonk tussen de pilaren van de basiliek van Faustus, de Damous El Karita. Op een gegeven moment verwijst Augustinus naar woorden uit 2 Korintiërs 6.16, die hij weergeeft als "Ik zal in hen wonen en Ik zal er rondwandelen". Hij vervolgt:

¹ Dolenz 2000, 151 en 158.

² *Sermo 23* (*Sermo habitus in basilica Fausti*); Latijnse tekst: [Augustinus Hipponensis - Sermo 23](#); Nederlandse vertaling in Aurelius Augustinus, *Carthaagse preken, ingeleid, vertaald en toegelicht door Gerard Wijdeveld* (Ambo Baarn 1988), 30-41.

“Wanneer de een of andere aanzienlijke persoonlijkheid tegen u zou zeggen: ‘Ik kom bij u wonen’, wat zoudt u dan doen? Wanneer uw huis te eng was, zoudt u ongetwijfeld in de war raken, zoudt u in paniek zijn, zoudt u wensen dat het maar niet doorging. U zoudt u toch niet benauwd willen voelen bij het ontvangen van die hooggeplaatste persoon, op wiens komst uw povere huisje niet was berekend. Maar voor de komst van uw God, voor de genegenheid van uw God hoeft u niet bang te zijn. Hij brengt u niet in het nauw als Hij komt. Integendeel, zijn komst zal u meer ruimte geven. Om u namelijk te laten weten dat hij u meer ruimte zal geven, heeft Hij niet alleen zijn komst beloofd – ‘Ik zal in hen wonen’ –, maar ook juist nog die ruimte, door eraan toe te voegen: ‘En ik zal er rondwandelen’.

U ziet die ruimte, als u liefhebt. ‘De vrees brengt kwellen mee’ (1 Joh. 4.18), zij heeft het dus benauwd. En daarom heeft de liefde ruimte. Zie de ruimte van de liefde maar: ‘Want de liefde van God’ – zo wordt gezegd – ‘is uitgestort in onze harten’ (Rom. 5.5).

Maar waarom probeerde u voor Hem een ruimte plaats te maken? Laat uw Bewoner zelf die maar maken! ‘Want de liefde van Christus is uitgestort in onze harten.’ Dat is zij echter niet door ons toedoen, maar door de Heilige Geest die ons is gegeven. Als de liefde in onze harten is uitgestort en als God de liefde is, dan kunt u dat rondwandelen van God in ons al zien, al is het door een nog zo gering onderpand. Want een onderpand hebben wij gekregen. Wat is dan wel datgene waarvan het onderpand al zo iets heerlijks is!”³

Zo werd in Damous El Karita Gods liefde en genade verkondigd. Die genadeverkondiging werd op het niveau van de kerkelijke leer geborgd door een kerkvergadering die vijf jaar na deze preek gehouden is in diezelfde basiliek, het Concilie van Carthago in 418. Augustinus was daarbij aanwezig. Het concilie veroordeelde definitief de leer van de pelagianen. Die leerden dat een mens op eigen kracht het goede kan kiezen en zonder zonde kan leven (dat moet hij dan ook wel doen!); zo kan hij zonder Gods vergevende genade behouden worden. Daartegenover zette het concilie, in navolging van Augustinus, een streep onder Gods genade: het is door die genade dat we het goede kunnen doen, en door die genade vergeeft God ons de zonden die we onvermijdelijk doen. In het jaar na Augustinus’ dood bevestigde het derde oecumenische concilie van Efeze (431) deze uitspraken van het concilie van Carthago, waardoor ze geldingskracht kregen voor de hele kerk.

Literatuur

- Liliane Ennabli, *Carthage, une métropole chrétienne du IVe à la fin du VIIe siècle* (Études d'antiquités africaines) (Paris : Éditions du Centre National de la Recherche Scientifique, 1997); https://www.persee.fr/doc/etaf_0768-2352_1997_mon_1_1
- Heimo Dolenz, ‘Two annex buildings to the Basilica Damous-el-Karita in Carthage. A summary of the excavations in 1996 and 1997’, *Antiquités africaines*, 36 (2000), 147-159; https://www.persee.fr/doc/antaf_0066-4871_2000_num_36_1_1324
- Silvio G. Moreno IVE, *Carthage Eternelle. Un pèlerinage dans l’histoire et les ruines chrétiennes de Carthage* (Tunis 2013)
- Silvio Moreno IVE, *Saint Augustin et les basiliques chrétiennes de Carthage* (Repères d’archéologie et histoire chrétienne I) (Tunis 2020) ; [\(1\) 2020 - P. Silvio MORENO, IVE - "Saint Augustin et les basiliques chrétiennes de Carthage"](#)

³ *Sermo* 23.7-8; vertaling Wijdeveld.